

Vec C-427/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

4. jún 2019

Vnútroštátny súd:

Sofijski rajonen sad

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

27. máj 2019

Žalobkyňa:

Poisťovacia akciová spoločnosť „Bulstrad Vienna Insurance Group“
AD

Žalovaná:

Poisťovňa „Olympic“

Predmet konania vo veci samej

Konanie prebiehajúce na vnútroštátnom súde – Sofijski rajonen sád (Okresný súd v Sofii, Bulharská republika) – bolo začaté žalobou o náhradu škody podanou bulharskou poisťovňou proti cyperskej poisťovni s pobočkou v Bulharsku v súvislosti s výplatou poistného plnenia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti z prevádzky motorových vozidiel. Vnútroštátny súd konanie prerušil, pretože zistil, že cyperský orgán dohľadu nad poisťovníctvom odňal žalovanej povolenie a ustanovil jej predbežného likvidátora. V súčasnosti súd musí rozhodnúť o návrhu žalobkyne na pokračovanie v konaní a na tieto účely musí skúmať, ako treba kvalifikovať rozhodnutie cyperského orgánu z hľadiska smernice 2009/138 a či smernica vyžaduje uplatnenie príslušných cyperských právnych predpisov.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie; článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. Má sa pri výklade článku 630 Kodeks za zastrahovaneto (zákonník o poisťovníctve) s prihliadnutím na článok 274 smernice 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) vychádzať z toho, že rozhodnutie orgánu členského štátu o tom, že poisťovni odníma povolenie a ustanovuje jej predbežného likvidátora, pričom nebola začatá súdna likvidácia poisťovne, predstavuje „rozhodnutie o začatí likvidácie poisťovne“?
2. Ak právo členského štátu, v ktorom má svoje sídlo poisťovateľ, ktorému bolo odňaté povolenie a ktorému bol ustanovený predbežný likvidátor, ustanovuje, že v prípade ustanovenia predbežného likvidátora sa musia prerušiť všetky súdne konania proti tejto spoločnosti, musia podľa článku 274 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) súdy iných členských štátov uplatniť tieto právne predpisy aj v prípade, ak to ich vnútroštátne právo výslovne neustanovuje?

Právne predpisy a judikatúra Európskej únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II); odôvodnenia 117 až 121 a 125, ako aj články 268 a 274

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní: Článok 1 ods. 1 a ods. 2 písm. a)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach : články 11 a 13

Predpisy bulharského práva

Kodeks za zastrahovaneto (zákoník o poisťovníctve):

„Článok 624 (1) Rozhodnutie o začatí likvidácie alebo insolvenčného konania voči poisťovateľovi registrovanému v inom členskom štáte má právne účinky v Bulharskej republike odo dňa, keď nadobudne účinnosť v dotknutom členskom štáte.

(2) Ak príslušný orgán iného členského štátu upovedomí [Komisia za finansov nadzor (Komisia pre finančný dohľad, Bulharská republika); ďalej len „KFN“] o začatí likvidácie alebo insolvenčného konania, prijme opatrenia na informovanie verejnosti.

(3) Oznámenie podľa odseku 2 obsahuje informácie o správnom alebo súdnom orgáne, ktorý je v dotknutom členskom štáte príslušný na likvidáciu alebo insolvenčnú, o uplatniteľných právnych predpisoch, ako aj o ustanovenom likvidátorovi alebo insolvenčnom správcovi.

...

Článok 630 (1) Na likvidáciu alebo insolvenčné konanie voči poisťovateľovi sa použije bulharské právo, ak v tejto časti nie je ustanovené inak.“

Kodex za meždunarodnoto chrastno pravo (Zákoník medzinárodného práva súkromného), ďalej len KMChP:

„Článok 43 (1) Súd alebo iný súdny orgán z úradnej moci zisťuje obsah zahraničného práva. ...

...

Článok 44 (1) Zahraničné právo sa musí vykladať a uplatňovať v súlade s jeho výkladom a uplatňovaním v štáte, v ktorom bolo prijaté.

(2) Neuplatnenie zahraničného práva, ako aj jeho chybný výklad a uplatňovanie predstavujú dôvody na podanie opravného prostriedku.“

Predpisy cyperského práva uvádzané vnútroštátnym súdom

Ο περί Εταιρίων Νόμος (Zakon za družestvata, zákon o obchodných spoločnostiach), článok 220: Ak bolo vydané rozhodnutie o začatí insolvenčného konania alebo bol ustanovený predbežný likvidátor, podať žalobu alebo začať konanie alebo pokračovať v začatom konaní je možné iba so schválením insolvenčného súdu a za ním určených predpokladov.

Ο περί Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2016 (N. 38(I)/2016) (Zakon za zastrahovateľnité i prezastrahovateľnité družestva i drugi svarzani vaprosi, zákon o poisťovníach a a zaist'ovníach a o súvisiacich otázkach z roku 2016): Podľa článku 315 ods. 4 tohto zákona sa vo vzťahu k účinkom insolvenčného konania na uspokojenie jednotlivých veriteľov primerane použijú ustanovenia článkov 215, 220, 305 a 306 zákona o obchodných spoločnostiach.

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Poisťovacia akciová spoločnosť „Bulstrad Vienna Insurance Group“ podala žalobu proti poisťovni „Olympic“, spoločnosti registrovanej podľa práva Cyperskej republiky zastúpenej poisťovňou „Olympic Insurance Company“ – Bulgaria Branch Office ako bulharskou pobočkou zahraničnej obchodnej spoločnosti.
- 2 V žalobe uplatňuje, že 5. januára 2018 v Bansku vodič motorového vozidla zavinił dopravnú nehodu s iným motorovým vozidlom a poškodil ho. Vodič druhého motorového vozidla mal uzavreté havarijné poistenie vozidla u žalobkyne, ktorá mu následne vyplatila poistné plnenie vo výške 7603,63 leva (BGN).
- 3 V čase, keď došlo k poistnej udalosti, mal vodič, ktorý dopravnú nehodu spôsobil, uzavreté poistenie zodpovednosti u žalovanej.
- 4 Žalobkyňa tvrdí, že vyplatením poistného plnenia na ňu prešli práva poškodeného voči osobe, ktorá spôsobila škodu a jej poisťovni. Žalovanej poslala výzvu na splnenie jej regresnej pohľadávky, ktorá bola žalovanej doručená 6. júla 2018. Doposiaľ však poistné plnenie nebolo vyplatené. Žalobkyňa preto navrhuje, aby bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť ňou požadované sumy a nahradiť trovy konania.
- 5 Žalovaná v žalobnej odpovedi namieta, že žaloba je nedôvodná.
- 6 Uznesením z 26. septembra 2018 Sofijski rajonen sad (Okresný súd v Sofii) konanie prerušil z nasledujúcich dôvodov. Podľa Kodeks za zastrahovaneto (zákoník o poisťovníctve) je pobočka právnou formou, prostredníctvom ktorej poisťovňa alebo zaist'ovňa trvalo pôsobí na území členského štátu tak, že zriadi obchodné sídlo, ktoré vedú jej zamestnanci alebo iné osoby, ktoré poisťovateľ výslovne a natrvalo splnomocnil konať v jeho mene. Z článku 13 ods. 2

nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 v spojení s jeho článkom 11 okrem toho vyplýva, že žalobu priamo proti poisťovni je možné podať v sídle jej pobočky. Ak je teda v žalobe ako žalovaná uvedená bulharská pobočka poisťovateľa so sídlom v inom členskom štáte, má sa vychádzať z toho, že je ako žalovaný označený aj samotný poisťovateľ. V tomto konaní bol taktiež predložený preklad rozhodnutia vedúceho orgánu dohľadu nad poisťovníctvom Cyperskej republiky z 10. augusta 2018, ktorým bol GH vymenovaný za predbežného likvidátora poisťovne „Olympic“. Sofijski rajonen sād (Okresný súd v Sofii) si z úradnej povinnosti vyžiadal od KFN informáciu o tom, či bola upovedomená o začatí likvidácie alebo insolvenčného konania voči žalovanej na príslušnom súde Cyperskej republiky. Ako vyplýva z listu KFN z 19. marca 2019, v tomto čase ešte neboli k dispozícii žiadne informácie o začatí likvidácie voči poisťovni „Olympic“. Treba poukázať na to, že 21. septembra 2018 bol ako splnomocnený zástupca tejto spoločnosti zapísaný v bulharskom obchodnom registri GH.

Podstatné argumenty účastníkov konania vo veci samej

- 7 Žalobkyňa navrhla pokračovať v konaní. Tvrdí, že pri zohľadnení príslušnej judikatúry kasačného súdu nie je dôvod na prerušenie konania.
- 8 Má na mysli uznesenie Varchoven kasacionen sād (Najvyšší kasačný súd, Bulharská republika, ďalej len „VKS“) zo 7. februára 2019, v ktorom súd rozvinul nasledovné úvahy: „Zistenie súdu, že vo vzťahu k poisťovni „Olympic“... bola začatá likvidácia (insolvencia), nie je správne. Informácie takého druhu nie sú uvedené ani na internetovej stránke KFN, ani v obchodnom registri pobočky poisťovne „Olympic“..., a ani v dôkazných prostriedkoch predložených v konaní. Zo zápisov a oznámení v obchodnom registri týkajúcich sa pobočky, ktoré sú súdu známe,... a z dôkazných prostriedkov predložených v konaní vyplýva, že cyperskej poisťovni bolo s konečnou platnosťou odňaté povolenie... Dňa 10. augusta 2018 bol poisťovni ustanovený predbežný likvidátor... Predbežný likvidátor... bol ustanovený... na základe podaného návrhu na ukončenie a likvidáciu pre insolvenčiu poisťovne, keďže nespĺnené záväzky zo zmlúv o poistení zodpovednosti predstavovali 90 % všetkých nespĺnených záväzkov poisťovne. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd vychádza z toho, že cyperskej poisťovni bolo odňaté povolenie a bol jej ustanovený predbežný likvidátor, a aj že bol voči poisťovni podaný návrh na začatie likvidácie (insolvencia bez nároku na reorganizáciu), o ktorom však príslušný cyperský súd ešte nerozhodol. Treba vychádzať z toho, že už ukončené konanie o odňatí povolenia, ktoré likvidácii predchádza, vo svojej podstate nepredstavuje začatie likvidácie voči poisťovni. Ustanovenie predbežného likvidátora má význam z hľadiska oprávnenia zastupovať spoločnosť, ktorej bolo odňaté povolenie. Ani toto ustanovenie predbežného likvidátora však nemožno stavať na roveň začatiu likvidácie. Predpokladom uplatnenia článku 624 ods. 1 Kodeks za zastrahovaneto (zákoník o poisťovníctve) a článku 274 smernice 2009/138/ES... je, že voči cyperskej poisťovni bolo vydané rozhodnutie o začatí likvidácie (pre insolvenčiu). Keďže však také rozhodnutie neexistuje, závery odvolacieho súdu, podľa ktorých

je v zmysle uvedených predpisov na žaloby podané v Bulharsku proti cyperskej poisťovni uplatniteľný článok 220 cyperského zákona o obchodných spoločnostiach, nie sú správne.“

Stručné zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 9 Žalovanou v tomto prípade je akciová spoločnosť zapísaná podľa právnych predpisov Cyperskej republiky. Podľa článku 624 ods. 1 Kodex za zastrahovaneto (zákoník o poisťovníctve) má rozhodnutie o začatí likvidácie alebo insolvenčného konania voči poisťovateľovi registrovanému v inom členskom štáte právne účinky v Bulharskej republike odo dňa, keď nadobudne účinnosť v dotknutom členskom štáte. Ak príslušný orgán iného členského štátu upovedomí KFN o začatí likvidácie alebo insolvenčného konania, prijme opatrenia na informovanie verejnosti. Oznámenie podľa odseku 2 obsahuje informácie o správnom alebo súdnom orgáne, ktorý je v dotknutom členskom štáte príslušný na likvidáciu alebo insolvenčnosť, o uplatniteľných právnych predpisoch, ako aj o ustanovenom likvidátorovi alebo insolvenčnom správcovi. KFN pri výkone svojich právomocí poskytla verejnosti informácie prostredníctvom svojej oficiálnej internetovej stránky, takže pre súd bolo zjavné, že voči poisťovni „Olympic“ bolo začaté insolvenčné konanie a že jej bol podľa právnych predpisov Cyperskej republiky ustanovený predbežný insolvenčný správca.
- 10 Pri zohľadnení vyššie uvedených úvah senát usúdil, že musí zistiť rozhodné právo, keďže insolvenčné konanie s medzinárodným prvkom má význam pre priebeh tohto konania.
- 11 V tomto prípade možno jediné pravidlo na určenie rozhodného práva nájsť v článku 630 Kodeks za zastrahovaneto (zákoník o poisťovníctve), ktorý treba vykladať gramaticky, systematicky, teleologicky a v súlade s právom Únie (tzv. harmonizovaný výklad, ktorý vedie k nepriamemu účinku práva Únie). Vnútroštátny súd je tak povinný vykladať a aplikovať predpisy vnútroštátneho práva v súlade so zmyslom a účelom príslušných predpisov práva Únie (pozri rozsudok Súdneho dvora z 10. apríla 1984, Von Colson [a Kamann], C-14/83, [EU:C:1984:153]). Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (pozri bod 20 rozsudku z 12. júla 1990, Foster a i., C-188/89, EU:C:1990:313; bod 23 rozsudku zo 14. septembra 2000, Collino a Chiappero, C-343/98, EU:C:2000:441; bod 40 rozsudku z 19. apríla 2007, Farell, C-356/05, EU:C:2007:229; bod 39 rozsudku z 24. januára 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33) je vnútroštátny súd povinný vykladať vnútroštátne právo v zmysle príslušného práva Únie, a to bez ohľadu na to, či bola smernica prebratá, resp. či sú alebo nie sú naplnené predpoklady pre jej priamy účinok (pozri rozsudok z 13. novembra 1990, Marleasing, C-106/89, EU:C:1990:395). Na to, aby splnil túto povinnosť, musí vnútroštátny súd pri zohľadnení celého vnútroštátneho práva a aplikujúc výkladové metódy známe v právnej náuke a v judikatúre urobiť všetko, čo je v jeho právomoci, pre to, aby dospel k výsledku, ktorý sa zhoduje so zmyslom a účelom predpisov práva Únie (pozri bod 111 rozsudku zo 4. júla 2006,

Adeneler, C-212/04, EU:C:2006:443; bod 200 rozsudku z 23. apríla 1999, Angelidaki a i., C-378/07, C-379/07 a C-380/07, EU:C:2009:250 a bod 27 rozsudku z 24. januára 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33).

- 12 Vnútroštátny súd má za to, že článok 630 Kodeks za zastrahovaneto (zákoník o poisťovníctve) sa musí vykladať s prihliadnutím na článok 274 smernice 2009/138.
- 13 Odôvodnenia 117 až 121 a 125 tejto smernice stanovujú, že, keďže vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa reorganizačných opatrení a likvidačného konania nie sú zosúladené, je vhodné v rámci vnútorného trhu zabezpečiť vzájomné uznávanie reorganizačných opatrení a právnych predpisov členských štátov upravujúcich likvidáciu, ktoré sa týkajú poisťovní, ako aj potrebnú spoluprácu, zohľadňujúcu potrebu jednotnosti, univerzálnosti, koordinácie a publicity týchto opatrení, a rovnocenné zaobchádzanie s poisťníkmi veriteľmi a ich ochranu. Malo by sa zabezpečiť, aby reorganizačné opatrenia, ktoré prijal príslušný orgán členského štátu s cieľom zachovať alebo obnoviť dobrý finančný stav poisťovne a v čo najväčšej miere zabrániť situácii vedúcej k likvidácii, mali úplné účinky na úrovni Spoločenstva. Účinky akýchkoľvek takýchto reorganizačných opatrení, ako aj likvidačného konania vo vzťahu k tretím krajinám by však nemali byť dotknuté. Je potrebné rozlišovať medzi príslušnými orgánmi na účely reorganizačných opatrení a likvidačného konania a orgánmi dohľadu nad poisťovňami. Definícia pobočky na účely platobnej neschopnosti by mala v súlade s existujúcimi zásadami platobnej neschopnosti prihliadať na samostatnú právnu subjektivitu poisťovne. V právnych predpisoch domovského členského štátu by sa však mal určiť spôsob, ako by sa malo pri likvidácii poisťovne zaobchádzať s aktívami a záväzkami vlastnenými nezávislými osobami, ktoré majú trvalú právomoc konať ako zástupca tejto poisťovne. Mali by sa stanoviť podmienky, za ktorých spadá do rámca pôsobnosti tejto smernice likvidačné konanie, ktoré nie je založené na platobnej neschopnosti a týka sa poradia vyplácania poisťného plnenia podľa priority. Pohľadávky zamestnancov poisťovne vyplývajúce z pracovnej zmluvy a pracovného pomeru by mali byť spôsobilé prejsť na vnútroštátny mzdový garančný systém. Na tieto pohľadávky, ktoré sa stali predmetom subrogácie, by sa mali vzťahovať postupy ustanovené v právnych predpisoch domovského členského štátu (*lex concursus*). Všetky podmienky začatia, vedenia a ukončenia likvidačného konania by mali byť upravené právnymi predpismi domovského členského štátu.
- 14 Článok 268 smernice, ktorý obsahuje definíciu pojmov, definuje „likvidáciu“ ako súhrnný proces, ktorý pozostáva zo speňaženia aktív poisťovne a rozdelenia výnosu medzi veriteľov, vlastníkov podielov, prípadne členov, ktorý nevyhnutne zahŕňa zásah príslušných orgánov, vrátane prípadov, keď je súhrnný proces ukončený vyrovnaním alebo iným obdobným spôsobom, či už z dôvodu platobnej neschopnosti, alebo bez tohto dôvodu, dobrovoľným alebo núteným. Súd pre pri autonómnom výklade pojmov smernice dospel k názoru, že tzv. „likvidácia“ zahŕňa aj insolvenčné konanie.

- 15 Podľa článku 274 ods. [1] písm. e) smernice sú rozhodnutie o začatí likvidácie poisťovne, likvidácia a jej účinky, ako aj otázka účinkov začatia likvidácie na konania začaté na podnet jednotlivých veriteľov, ustanovené príslušnými právnymi predpismi platnými v domovskom členskom štáte.
- 16 V dôsledku toho súd pri výklade článku 630 Kodeks za zastrahovaneto (zákoník o poisťovníctve) s prihliadnutím na článok 274, ako aj na uvedené odôvodnenia 117 až 121 a odôvodnenia 125 smernice dospel k záveru, že pre dôsledky insolvenčného konania je rozhodné právo Cyperskej republiky. Účinky začatého insolvenčného konania by sa preto mali posudzovať podľa pozitívneho práva Cyperskej republiky.
- 17 Článok 43 ods. 1 KMChP ustanovuje, že súd alebo iný súdny orgán z úradnej moci zisťuje obsah zahraničného práva. Môže využiť metódy ustanovené v medzinárodných zmluvách, dožiadať Ministerstvo na pravosádieta (Ministerstvo spravodlivosti, Bulharská republika) alebo iné orgány o informácie a taktiež nariadiť vypracovanie posudku súdnym znalcom alebo odborným inštitútom. V tomto zmysle je súd oprávnený zistiť a uplatňovať príslušné zahraničné právo, pričom toto právo musí vykladať a uplatňovať v súlade s jeho uplatňovaním v štáte, v ktorom bolo vydané.
- 18 Pri výkone svojich právomocí senát z úradnej moci zistil uplatniteľné právo Cyperskej republiky.
- 19 V tomto prípade zastáva súd ten názor, že účinky insolvenčného konania vyplývajú z právnej úpravy článku 220 Ο περί Εταιρίων Νόμος (zákon o obchodných spoločnostiach) Cyperskej republiky. Súd pri výklade tohto predpisu dospel súd k záveru, že schválenie insolvenčného súdu je podmienkou na pokračovanie v iných konaniach. Vo vzťahu k tejto skutočnosti musí súd toto konanie prerušiť, a žalobkyňa musí svoje pohľadávky prihlásiť podľa postupu predpísaného v Cyperskej republike, pričom v prípade ich uznania by toto konanie musel súd ukončiť. V posledne uvedenom konaní možno pokračovať iba v prípade, ak to insolvenčný súd schváli, resp. ak sa preukáže, že pohľadávky neboli uznané podľa postupu predpísaného v Cyperskej republike.
- 20 Pre úplnosť treba vyjasniť, že ustanovenia nariadenia 2015/848 o insolvenčnom konaní v tomto prípade nemožno uplatniť, pretože toto nariadenie sa podľa ustanovenia jeho článku 1 ods. 2 písm. a) neuplatňuje na konania podľa odseku 1, ktoré sa týkajú poisťovní.
- 21 Z uvedených dôvodov dospel senát k názoru, že pre správne rozhodnutie sporu má význam výklad článku 630 Kodeks za zastrahovaneto (zákoník o poisťovníctve) s prihliadnutím na článok 274 smernice 2009/138, aby tak bolo možné posúdiť, či má súd konanie prerušiť, resp. ukončiť, s to s prihliadnutím na uplatňovanie práv dotknutých osôb na príslušnom súde Cyperskej republiky.